თეატრი და ცხოვრება

სათეატრო სალიტერ. ჟურნალი

№ 24 — 1917 კვირა თიბათვის 11	ფასი 20 კ.	წლიწადი მეხუთე გამოცემისა

აკაკი—ერის მიერ დადაფნილი
(დაიბადა 1840 წ. ივნისის 9, გარდ. 1915 წ. იანვ. 26).
ჩემი ხატია სამშობლო, სახატე—მთელი ქვეყანა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული საკითხი

ნოე ჟორდანიის მოხსენებაში ეროვნული საკითხის შესახებ, რაც მან კავკასიის მუშათა და გლეხთა დელეგატების ყრილობაზე წაიკითხა, ასეთი სიტყვები და აზრია ერთ ალაგას:

პროლეტარიატი დაინტერესებულია მხოლოდ კულტურულ განვითარებისათვის ხელსაყრელ პირობების და არა სახელმწიფოს ძლიერ მმართველობის შექმნაში.

აქედან თავის თავად ცხადია შემდეგი: თუ პროლეტარიატის კულტურული განვითარება უზრუნველყოფილი იქნა დღევანდელს ბურჟუაზიის ხანაში, პროლეტარიატი ამით სრულებით კმაყოფილდება და სახელმწიფოს მმართველობის შექმნა მას არა სურს.

მომხსენებელის აზრით ასეთი სურვილი მხოლოდ ბურჟუაზიას ეკუთვნის.

სინამდვილე ამ გვარ შეხედულებას არა თუ არ ადასტურებს, ძირიან—ფესვიანათ უარჰყოფს. მაგალითისათვის ბევრი ძებნა არ დაგვჭირდება:

ფინეთის სოციალ-დემოკრატია ფინეთის სრულ დამოუკიდებლობას მოითხოვს.

ფინეთსა აქვს ეროვნულ-ტერიტორიალური ავტონომია. რაკი რუსეთში დემოკრატიული რესპუბლიკა დამყარდება, ფინეთის ავტონომიას ადარავითარი საფრთხე ადარ მოელის; მაშასადამე ფინეთის პროლეტარიატის კულტურული განვითარება უზრუნველყოფილი იქნება.

მაშასადამე ფინეთის პროლეტარიატი უნდა დაკმაყოფილდეს და სახელმწიფოს ძლიერი მმართველობის შექმნა არ უნდა წამოაყენონს, რადგანაც ეს ბურჟუაზიის ლოზუნგია.

ნამდვილათ-კი ფინეთის სოციალდემოკრატების ლიდერი ტოკოი ისე არა მჯელობს, როგორც ნოე, და აცხადებს: თავისუფალი ერი დამოუკიდებელი ერია, ფინეთს სრული დამოუკიდებლობა უნდა მიენიჭოსო.

ნოე გვიმტკიცებს: ეროვნული საკითხი მარტო კულტურის საკითხიაო.

ტოკოი-კი აცხადებს: ეროვნული საკითხი ერის დამოუკიდებლობის, ერის სახელმწიფოებრივად მოწყობის საკითხიაო.

ნოე გვიმტკიცებს: პროლეტარიატს მხოლოდ ის უნდა, რომ მისი კულტურული განვითარება უზრუნველყოფილი იყოს და სახელმწიფოებრივი მმართველობის შექმნა მისთვის საჭირო და სასურველი არ არისო.

ტოკოი-კი აცხადებს: ფინეთის პროლეტარიატს და სოციალდემოკრატიას ის უნდა, რომ ფინეთი დამოუკიდებელ სახელმწიფოს შეადგენდესო.

ქართველი სოციალდემოკრატია ამტკიცებს: საქართველოს ეროვნული თვითმართველობა რაც შეიძლება შეკვეცილი, ხელფეხ შებოჭილი დამონებული უნდა იყოს, რომ სახელმწიფოებრივობის ნიშნებიც არ იყოს შიგ. ის მუდამ თვალებში უნდა მისჩერებოდეს უმაღლეს მთავრობას და იმის ბრძანებას ასრულებდესო.

ფინეთის სოციალდემოკრატია კი ამტკიცებს: ჩვენ არა თუ შეკვეცილი ეროვნული თვითმართველობა არ გვაკმაყოფილებს არც სრული ეროვნული თვითმართველობა სახელმწიფოებრივის მმართველობით,—ჩვენთვის საჭიროა სრული დამოუკიდებლობა; ფინეთი ავტონომიას კი არ უნდა წარმოადგენდეს სახელმწიფოს ფუნქციებით, არამედ დამოუკიდებელ სახელმწიფოსო.

აქედან შეგვიძლია დავასკვნათ შემდეგი: ის აზრი, თითქოს ეროვნული საკითხი კულტურის საკითხი იყოს მხოლოდ, სრულებით უსაფუძვლოა.

ის აზრი, თითქოს პროლეტარიატი არ იყოს დაინტერესებული სახელმწიფოს ძლიერ მმართველობის შექმნაში, სიმართლეს მოკლებულია,

მუშათა და გლეხთა დადგენილებაში ის აზრია გატარებული, რომ ეროვნული თვითმართველობა კულტურულ-ეკონომიურ სფეროში სრულიად დამოუკიდებლად მოქმედობს, მაგრამ თავისი სახელმწიფოებრივი უფლებით კი არა, არამედ სახელმწიფოს დაყალებით.

უბრალოთ რომ ვთქვათ ეი ეს რას ნიშნავს:

სახელმწიფო ე. ი. რუსეთი მისცემს ეროვნულ თვითმართველობას კანონებს და ეს თვითმართველობა ამ კანონების მიხედვით მოაწყობს თავის კულტურულ-ეკონომიურ ცხოვრებას.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რისი თქმა უნდა ამით დადგენილების ავტორს?

ამისი, რომ სრული სახელმწიფოებრივი უფლება ცენტრს უნდა ეპყრას ხელთ, ეროვნული თვითმართველობა კი მისი ბრძანების მიხედვით უნდა აწყობდეს თავის კულტურულ-ეკონომიურ ცხოვრებას.

სახელმწიფოს მცნებაში მარტო კანონმდებლობითი უფლება-კი არ შედის, არამედ აღმასრულებელი უფლებაც. სახელმწიფო ადგენს და ეს დადგენილება სისრულეში მოჰყავს. უფლება და ძალა ერთი მეორისაგან განუყოფელია.

ეროვნულ თვითმართველობას არა აქვს საკანონმდებლო უფლება, მაგრამ მასა აქვს აღმასრულებელი უფლება. მან სისრულეში უნდა მოიყვანოს, მან შესაფერი ორგანოების წყალობით უნდა განახორციელოს ის, რისი უფლებაც სახელმწიფოსაგან ეკნება მოცემული. ასეთია აზრი დადგენილებისა.

აი თვით ეს განხორციელების უფლება, თვით ეს აღმასრულებელი ორგანოები უკვე ატარებენ თავის არსებაში ნაწილს სახელმწიფოებრივობისას.

ამიტომ, თუ არ გინდათ სახელმწიფოებრიობა, უნდა უარჰყოთ ეროვნული თვითმართველობაც.

ხოლო თუ ღებულობთ ეროვნულ თვითმართველობას, სახელმწიფოებრივობის ნაწილს-თუნდა სულ მცირესაც ვერავითარის საშუალებით ვერ ამოშლით შიგ.

ეს კი გამოვა ეროვნულ ტერიტორიალური ავტონომია,

ამ ავტონომიას დიდი უფლებანი ეკნება თუ მცირე, ის მაინც ავტონომია იქნება და მაინც.

ამ გვართ მუშათა და გლეხთა დელეგატებმა უეჭველათ მიიღეს ავტონომია.

თუმცა, „როგორც“ ალიონში„ არნიშნავ ნ. საქართველი, უფლებები ამგვარი თვითმართველობისა მეტთ შეკვეცილი და შეზღუდულია, მაგრამ მიუხედავთ ამისა, ეს ნაბიჯი მუშებისა და გლეხთა დელეგატებისა დიდ ისტორიულ ნაბიჯათ უნდა ჩითვალოს.

თუმცა ამ ეროვნულ-ტერიტორიალურ ავტონომიას ისეთი მუხრუჭები შემოუტარეს და ისე დაამახინჯეს, რომ მისი გამოცნობა ადვილი არ არის და ბევრი ხვრელია აქ დატოვებული თავის დასამალავად, მაგრამ მიუხედავთ ამისა ჩინეთის კედელი მაინც დანგრეულია; რაკი ერთხელ შევიდა თვითმართველობის საკითხში ეროვნულ-ტერიტორიალური პრინციპი, ის უეჭოთ გიკაფავს გზას და მივა თავის ლოგიკურ დასკვნამდე:

ქართველი სოციალდემოკრატია აღიარებს საქართველოს სრულ ეროვნულ-ტერიტორიალურ ავტონომიას.

ეს დამარცხება კი არ იქნება და სათაკილო, როგორც ზოგიერთ სოციალდემოკრატსა ჰგონია, არამედ დიდი გამარჯვება და დიდი სახელი. **ივ. გომართელი.**

გემსხვერპლები

ვერ გამტეხს სვედა-ნაღველი,
ჭირის მარად ვარ ჩვეული;
კვნესა-ვაებით სავსეა
ჩემი ცხოვრების რვეული.
ცრემლებში ელესვა ჩემს გრძნობას,
გულში ცეცხლს ვანთებ გზნებითა
და ქედს არ ვუხრი წუეულ ბედს
არც შიშით, არცა ნებითა.. —
დაე, დამეწიოს უდროოთ
მე სამლოცველო ტაძარი,
დაე, მომესპოს შენს გულში
სულისა თავშესაფარი;
დაე, მტრად მექცე, ჩემს სახელს
იხსენიებდე ზიზღითა,
მწყევლიდე მუდამ უბედოს,
მავსებდე სნეტა-ქირითა;
დე ხელში მასრის ცელითა
კვალ და კვალ მდევდეს სიკვდილი
და ჩემის ტანჯვით სახეზე
ნათელსა გვენდეს სიცილი;
დაე მე შენის სურვილით
სისხლათა მექცეს სახელი
და გულში შენს ხელთ ხელითა
მწყვეთმრეოდეს ნაღველი;
დე ალმაკძალურ,—ვერას დროს
ვერ გაეხდე შენი მნახველი;
მაინც დარჩება ჩემს გულში
შენი სახე და სახელი;
მაინც ვიფიქრებ მე შენზე
და მეყვარები გულითა;
შენს სასიცოცხლოთ სიკვლეზეს
გავსწირავ სიხარულითა.

გ. ლადოშვილი.

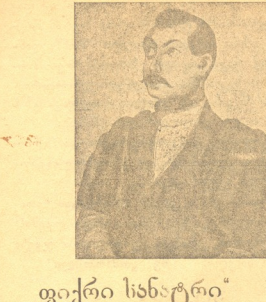

„ფიქრი სანატრი“ და „ფიქრნი მდელვარნი“

პოეტ ნიკოლოზ ბარათაშვილისა *)

I.

„ყოფნა არ ყოფნა—აი საკითხი
საბედისწერო ფ. შაქალელი.

გ ა ნ დ ე ბ ი ლ ი.

პოეტის თვალ ცრემლიანობა.

ნიკოლოზს ბარათაშვილის კეთხენებაზე ეთ-ველ კანიოდებულ ქართველს თვალწინ დაეხსნებ-ბა პოეტის ნაფეგანი ცხოვრება, რომელის ბუეეულ შუბლსაც მწარე ფიქრების, მოუსვენეველი ცხოვ-ნების და ღრმა სევდის ბეჭედი ასხია. ამ-ბავ ღრმა ეი ეკიეთ ბეჭედ ჩნეეეთ ნაფეგანის ეანეეს, რომელზედაც ეეკითხა ლაჩეეეს:

„ეოო ჩანეეეთ ნეტარი ოდეს
ხეა მხიარული ეენგან მსმენოდეს,
რომ ეეკუ ეეერა ოდეს მე ეევდიანსა ეეული ა ეენი!
მაგრამ სად ეენი ეენი ლიმილი,
სიხარულითა გამოჩენილი?
მე ეენგან მესმის მოკლული ეეული
ოდენ ჩიეი!“

ეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოჰკვდა!.. მოჰკვდა!..

მოჰკვდა! მოჰკვდა! ნუ თუ მოჰკვდა, ნუ თუ მართლა მოკვდა მტერი
და წყვდიადის ზღუდეებზე აშალრევნდა სხი-ვთა ჩქარ!?
მოჰკვდა. მოჰკვდა იგი... მოჰკვდა ბორკილბუნდთა ბეკელი,
საუკუნოთ მიეფარა ჯოჯოხეთის შემოქმედი...
ზარი .. ზარი... ჩამორეკეთ, ჩამორეკეთ ჩქარა ზარი..
საფლავს მალე მივაბაროთ შავ დღეების ღრტუ სიზმარი...

დ. თურდოსპირელი.

დ-ბა ბალოუკი (ბალიცა)

გაცივდა სული, გაჰქრა ტურფა შემოქმედი

მწვანე კორდზე, გრუზა ხის ქვეშე გულგაღეღილი პრმეკინარობდა.

თვალწარტყვეფნილი ლაღი ჯაბუკი თავდავწყებით ხარბად სტაგბოდა.

ბუნების კალთა, გარშემო არე, ისე იყო ჯაბუკისთვის მოკაზმული, გადაქარგული, ისე ციკვადა, კისკასობდა ყოველი არსი, თითქო ქალწული, მეფის ასული, მსუბუქ სამოსში სამაისო ზეიმს იხდიდა. თითქო ქალწული საყარლის ბაგეს ჰაერიად კოცნას უძღვნიდა.

ლაღი ჯაბუკის ფიქრი და ზრახვა ვნებადღვენი ლამაზი ქვეყნის ჭვრეტას გაეკრო, გონების თვალსა ცის დასავლმდე ათასფერადი ხალი დიგო, მოციმციმე ყვავილებით გადანაფეთქი და.. მდინარეგდა სიცოცხლის ჩქეფი სიცოცხლის ზღვაში.

მწვანე კორდზე გრუზა ხის ქვეშე იდგა ჯაბუკი პრიმეკინარი და თაიგულთთ შეკრული არე ტკბობის ღიმილით ბაგეს უხლეკდა.

— ოქროსფერ არხში ვერცხლის მავთულად იკლაკნებოდა წყარო ანკარა.

ცანგალა სოოთი ბიბინებდა დღელო ნარნარა და მდინარებდა ია—ვარდების რხევაციმციმთან შეხამებული.

მწვანე ხეები, მწვანე სამოსი ფარჩის შრიალითი იშმუშნებოდა და ისმოდა მზის შუქში ჩამდგარ უდაბურ ტყიდან სტვენა-გალობის ნაწყვეტი ხმები.

და ეს სურათი ისე ატკბობდა საამოთ მტოკავ ჯაბუკისა გულს, როგორც მზის სხივი ნაზნაზა იას უტკბობს სიცოცხლს უძვირფასესწუთს . . . . .

. . . . . .

და დაჰქროლა: გულის სიღრმიდან შავ ფიქრთა ქარმა გაიშხუილა, ველური ვნებისმძაფრმა გრიგალმაგდაბირბინნა და გაყვითლდა, აიფერფლა მშვენი მიდამო.

ისევ კორდზე დგას, გრუზა ხის ქვეშე გულ-შენაღონი მწარი ჯაბუკი და გაცქერის ეპუნვის მომბერავს, ეპუნვის მიდამოს.

ოქროსფერ არხში წყარო ანკარა აღარ წანწკარებს, მდელოს გულზე ცანგალა სოო აღარ დაცელქობს.

ფერ მახდილია ია და ვარდი, როდი ციმციმებს ხეთა სამოსი. ფარჩა ფრიალა ხმა გაკმენილი და ულრან ტყეშიც, მალხაზა ჩიტებს სტვენა-გალობა შეუწყვეტია.

გ. დათიაშვილი.

რა ვიცი მე ჭოლა ლომთათიძის შესახებ

ჩემს პატარა ბიბლიოთეკაში მე ვინახავ ზღაპრებს. ყველაფერზე უფრო მე ზღაპრები მიტაცებდა, ზღაპრები მიზიდავდა, ყველაზე უკეთესი გასართობი ჩემთვის ზღაპრები იყვნენ. ზღაპარი ჩემთვის უმთავრესსა და უკეთესს სულიერ საზრდოს შეადგენდა. ხალხური შემოქმედებიდან ვინ.მენდი სხვა და სხვა ნაწერებს, როგორიცაა, მაგალითად: ლექსები, ანდაზები, გამოცანები და ლოცვები. მაგრამ, სამწუხაროდ, მე მაწყინა ასეთი მდარე ღირსების ლექსებიც, რომლებიც ვერ იზიდავდენ ჩემს ჩჩვილსა და მგრძნობიარე გულს, რადგან მათი უმეტესობა საარშიყო და პირად საგნებელი შაირები იყო. გამონაკლს

შეადგენდა ანდაზები, რომლების ბრძნული, ღრმა, მარტივი, მოკლე შინაარსი ძლიერ ჰხიბლავდა ჩემს გულს. დიდ აღტაცებაში მოვყავდი, აგრეთვე, გამოცანებსაც თავისი მომხიბლველი სიიდუმლო შინაარსით. ვისმენდი (უმეტესად დედისაგან) სამკურნალო ლოცვებსაც, რომელთა შინაარსი ჩემთვის გაუგებარი იყო პაწიოობაში, მაგრამ მაინც მომწონდა ფანტაციობის ძალიც, მით უფრო, რომ იმითი (ლოცვებით) დედაჩემი სხვა და სხვა სენსა და ავადმყოფობას ემუქრებოდა, ებრძოდა და ავადმყოფებსაც შელოცვის შემდეგ უმეტესად გულზე ხი მიეცემოდათ, ხოლმე (ფანტიზმის და ტრადიციის ძალით, რასაკვირველია)...

დიად, მესმოდა ყველა ესენი, მაგრამ მომეტებულად—ზღაპრები. და მე მხიბლავდა მომქმედნი პირნი თავიანთი საკვირველი სახეებით, შეძლებითა და შეუდრეკელი ხასიათით, საოცრის სამოქმედო ასპარეზითა, საარაკო ენერგიითა და ბრძოლის წყურვილით. ჩემი სიმპატია ყოველთვის იმ მომქმედ პირთა მხარეზე იყო, რ~ მლებიც თავიანთის მოქმედებით ხალხს, დაბალ ხალხს, გაეპირვებაში მყოფ ხალხს ეკრისუფლებოდენ, ესარჩლებოდენ, მფარველობდენ, და ხშირად მათთვის სიცოცხლესაც სწირავდენ.

ახ, როგორ აღმატაცებდა ხოლმე ამბები, ცხრა თავიანი მდევის მოკვლის შესახებ! როგორ გამახარებდა ამბები, ს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სულით ოგოლნი

ხუთ მოქმედებიანი დრამა ჰერჰარტ ჰაუპტმანისა, თარგმანი ივ. გომელაურისა.

ეძღვნის მათ, რომელთაგ სულითა ობლობა კომლეტდათ.

მოქმედნი:

ბ. ფოკერატი
მართა,—ფოკერატის ცოლი.
იოჰანეს,—ბეთია შვილი.
კეტი,—იოჰანესის ცოლი.
ბრაუნი,—იოჰანესის მეგობარი.
ანნა მაარი,—ახალგაზდა ქალი, ფოკერატის სტუმარი.
ძიძა.
მრეცხავი ქალი,—ქალბატონი დუმანისა.
კოლლინი.

ჰერჰარტ ჰაუპტმანი.

ჰ. ჰაუპტმანი, ნიმეცების დიდებული დრამატუგი, დაიბადა 1862 წ. პირველ ხანებში მისი თხზულებანი ახოგადოების დიდ ყურადღებას არ იქცევდენ, მაგრამ მერე, როცა რომანტიზმი უარყო და ნატურალიზმისაკენ იბრუნა პირი, უცბად აალაპარაკა მთელი გერმანია. მომეტებულად კი „მშვენიერების დღესასწაულის“ შემდეგ, როდესაც ჰაუპტმანი შეეგნებულად ნატურალიზმის გზაზე გამოვიდა და შეეცადა ახალი, ჯერ უცნობი, სადრამო სტილის შემუშავებას. მწერალი საბოლოოდ ცნობილი შეიქმნა და სერიოზულ კრიტიკოსმიერ მისი უეტეო დიდი ტალანტი აღიარებულ იქმნა მხოლოდ პოეტის. ორი პიესის გამოქვეყნების შემდეგ. ეს პიესები იყო: დრამა „სულითა ობოლნი“ და კომედია „ჩვენი ამხანაგი კრამპტონი“ დრამატიული პოემის „ფეიერ“ ბიბლიოთეკის შემდეგ კი თვალსაჩინო ადგილი დაიჭირა მსოფლიო მწერალთა შორის.

ჰ. ჰაუპტმანი უცხო არ არის ქართველი მკითხველებისათვის. ბევრი მისი თხზულება უკვე გადმოთარგმნილია ქართულად, მაგ. „ფეიერ“, „დაჭირული ზარი“, „მიხელ კრამერი“ და სხ..

ეხლა ჩვენს ჟურნალში იბეჭდება ერთი საუკეთესო მისი დრამა „სულით ობოლნი“, რედ.

მოქმედება სწარმოებს ავარაკზე ფრიდრიგსაბეში, ბერლინის მახლობლად. ავარაკის ბაღი დაწყდება სწორედ მიუგვალის ტბასთან.

მთელი ხუთი მოქმედების განმავლობაში სცენა უცვლელად რჩება. სასტუმროა და სასადილო ოთახიც ბურჟუის გემოვნებაზე არის მოწყობილი. კედლთან სდგა სიპინონი და ჭიანური შადი. ფანჯრის მახლობლად კედლზე ჰკიდია ფოტოგრაფიული და სხვა სურათები თანამედროვე მეცნიერებისა და ღვთის მეტყველებისა, მთ შორის დარგინისა და ჰეკელისაც. პიანინის მაღლა ფრიდი ფაღრეკი თ ფხ.ტული შემოილი პასტორის სურათია. გარდა ამისა კედ ლზე ჰკიდია კიდევ რამდენიმე სურათი საღმრთო წერილიდან და ზნორისა და ფინ ჯარელ სფედლტის სურათებიდან გადმოღებული ნახატები.

მარცხენ ერთი კარია, ხოლო მ ა ო ჯ ვ ნ ე — ორი. მარცხენა კარები გადის იოჰანე ფოკერატ ს კაბინეტში მარჯვენ კარებთგან — ერი ი გადის საწოლ ოთახში, მეკარე კი გარეთ ბიანზე. ოთახი ს ცარიელ მოჩდილი უკანა კედელა აქეს ორი ფანჯარა და ერინე ჩ-ხსმული კარები. კარფანჯრებიდან მოსჩანს შუშაბანდი, ბაღ , ტბა და ი ილი ოქთ მთები.)

მოქმედება. სწარმოებს ერ ნს დროს.

მოქმედება პირველი.

(ოთახი ცარიელია. მოღებულ კარებიდან გაურკვეველად ისმის პასტორის ქადაგება. პასტორის გაჩუმების რამდენიმე წამის შემდეგ მოისმის ხორალი. *) ამ დროს გაიღება კარები და სცენაზე გამოჩნდებიან: ფრაუ ფოკერატი, ფრაუ კეტე ფოკერატი და ძიძა ბავშვიეთურთ, ბავშვი კრუტვებით

*) ხორალი—ლუტერის ეკლესიაში ყველა მლოცველთა ორგანისთან ერთად გალობა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მორთულ ბალიშზე არის დასვენებული. ყველანი სადღესასწაულოდ არიან მორთულები).

ფრაუ ფოკერატი. (ორშოდასათ წყლის დედაკაცია. შავი ბრეშუმის კაბა აცვია. ჯვარეშეულებული თმა შუაზედ აქვს კეკეფოდი. იგი ხელს ადებს კეტეს ხელზე და ანდერსენისთვ ესაუბრის) მშვენიერად ლაპარაკობდა!! არა, კეტხენ?

ფრაუ კეტე (ოდგა ერთის წყლისა. შუა ტანისა, სუსტი აკეთილდობისა, ფერმკრთალი. შავი თმა აქვს. ძალიან წუნარია, ახლად მორჩენილია, ძალდატანებით იდიმეს; უკუღმა აქნევს თავს და თან ბავშვს ეუფრის).

ძიძა. კარგო, კ ოგო პაწაწკინავ!.. (აქანებს ხელში) ძინერებს . სუ .. სუ!.. ყურადღებასაც რო არვის აქცევს? ვერ უყურებთ! (უხსნის დერეს, რომელიც უმაწვილს აწუხებს) ა ასე. მ... მ... დაიძინე ნანინა (მორმაკუნედი ნანას ამბობს) ბატონ პასტორს კი ძალიან საქმე გაუჭირე (ტირის, ჯავრობს) ვა... ვა..! წყალი არ მოგეწონა? ვა... ვა... არ გესიამოვნა განაზ! (დაშდერას) საყვარელო მამილო, გთხოვ რო მე არ გამწყალო... ვა... ვა... კარგა ილრიალე, ღმერთმა შეგაროს ნანი ნანა, ნანინა. (შდერას და თან ფეხს ანუოდებს)

ფრ. კეტ. (იგინის გუდანაგ. ხმაზე ნერვებ აშლილობს ეტყობა).

ფრ. ფოკ. შეხედე ერთი, კეტე, რა საოცნოვო გრძელი წამწამები აქვს.

ძიძა დედის წამწამები აქვს, დიახ, ნანი. ნა... ასე გონია არშია მოუყლებიათო.

ფრ. ფოკ. კეტე, ეს ბავშვი მართლა რო სულ შენა გგავს.

ფრ. კეტ. (დაფიქრებული კაკვნეულ თავს უარსნაობის ნიშნად).

ფრ. ფოკ. კარეშეუნებ...

ფრ. კეტ. (უკუღმა) ახ დედილო! მე ეგ სრულიად არ მინდა. ეგ ბავშვი მე არ უნდა მგვანდეს. ეგ... (დაბარაკან კაგრძელებს ეკედარ ახარხებს).

ფრ. ფოკ. (ადგადგის სნეგ საკანზე ჩამოეკიდოს დაბარაკი) ჯანსაღი ბავშვია.

ძიძა დიახ. ძალიან ყოჩაღია.

ფრ. ფოკ კეტე, ერთი შეხედე რა მეშუტები აქვს.

ძიძა. მართლა რო გოლიათს მიუგავს მეშუტები.

ფრ. კეტ. (ბავშეს ჭვიანის).

ფრ. ფოკ. შეხედე ერთი რამ სიგანე მკერდი აქვს.

ძიძა სწორედ ღერანლის გულ-მკერდი აქვს, ქალბატონო... შ...შ... თავისი ლონიერი მკლავით ვის არ მოუჭერეს კისერს.

ფრ. ფოკ. გესმის, კეტე. (ისიც და ფრაუ კეტემ იცინეს)

ძიძა. ბავშვს საღი სისხლი უდგა შ..შ.. ყმაწვილები მხილოდ სისხლითა ცოცხლობენ შ.. შ.. (შდერას) ა.. ა.. ა.. ჩვენ წავალთ, წავ ლო ნანი ნა. ნანანა შ.შ... დაიძინე პაწაწკინავ, დაიძინე მშვენიერო ნანინა... (ეკედის საწოდ ოთახშია).

ფრ. ფოკ. (საწოდი ოთახის კარებსა ხურავს, ბრუნდება სიგიდეთ და თავის ქნევეთ) ახირებული რამაა! მაინც ძალიან კარგი დედაკაცი. მე საშინლად მოხარული ვარ, კეტხენ, რომ პირველადვე ასეთი კარგი ძიძა შეგიგვდა

ფრ. კეტ. ღერენალიო. ღმერთო ჩემო! (იგინის. ხმ დრის კანკალი მოსდის, ოთხთის, რის გამო ამისი სიგიდი ტირიდეს უფრო წაკაკავს)

ფრ. ფოკ. (შეშინებული) რა დაგემართოს?

ფრ. კეტ. (თავს ამაგრებს).

ფრ. ფოკ. (ეხვევა კეტეს). კეტხენ!

ფრ. კეტ. არაფერია, არა მიშავს რა.

ფრ. ფოკ. როგორ თუ არაფერია. ძალიანაც ფერია! არც საკვირველია. როგორც წესია ჯერ ისე მორჩენილი ვერა ხარ. მიწექ პატარარხანს, მოისვენე.

ფრ. კეტ. ეხლა უკეთა ვარ, დედი!

ფრ. ფოკ. გენაცვალე, მიწექ ერთ წამს!

ფრ. კეტ. არ მინდა.—შენი ქირიმე თავი დამანებე. გარდი ამისა, მალე სადილობის დროა.

ფრ. ფოკ. (სდგას მაგიდასთან, რაზეც აწყვია დანები და შაქარდამები. ზეაქაზედ ასხამს დანინას და აწყვის კეტეს) ბაბ ერთი ჩაყდაბე). ნასე ტკბილი დგინოა.

ფრ. კეტ. (სვამს).

ფრ. ფოკ. ღენონ ამაგრებს ადამიანს, არაა? ჩემო ძვირფასო და საყვარელო. შვილო! ბაბ ამას რაებს შერიბი? შენ უნდა თავს გაუფიხლიდე და მაშინ ყველაფერი კარგთ იქნება. მართლა და ეს რასა ჭგავს. შენ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნურაფერზე ნუ დარდობ: ეგ სულ მეტია. ყველა თავის რიგზე მოვა ეხლო გზაში გაყავთ და თქვენი ცხოვრებაც სხვა გზით წავა. იოჰანესი დამშვიდდება...

ფრ. კეტ. ახ, ნეტავი ერთი ის კი დაწყნარდეს..

ფრ. ფოკ. წარმოიდგინე, როგორ გაუხარდა, როდესაც პიპენი დაიბადა. შენ ხომ იცი, რომ ის მეტის მეტად აღმერთავს ბავშვებს. დამერწმუნე ეს ყოველთვის ასეა. ცოლ-ქმრობა უშვილოდ—შუაგზაზე გაჩერება, ნეტა იცოდე როგორ ვეევდრებოდი უფალ ღმერთს, რომ ჩემთვის ერთი ბალღი მოეცა. აი ჩემი და ჩემი ქმრის საქმე როგორ იყო: ოთხ წელიწადს შვილი არ გვეყოლა, საცოდავი ცხოვრება გვქონდა. ბოლს ღმერთმა შეისმინა ჩვენი ვედრება და იოჰანესი შეგვეძინა. მხოლოდ ამის შემდეგ დავიწყეთ ჭეშმარიტი ცოლ-ქმრული ცხოვრება, ჩემო კეტხენ. ადრიე ერთი ორი სამი თვე დაიცალე და გოგიტებით შეგიყვარდებათ ბავშვი. არა, არა, შენ ქმაყოფილი უნდა იყო: ეხლო შვილი გყავს, ქმარი გყავს, რომელსაც უყვარხარ. თქვენ შეგიძლიათ სრულიად უდარდელად იცხოვროთ. რაღა გაკლიათ?

ფრ. კეტ. იქნება ამის თქმა ჩემის მხრივ სისულელეა. მე თვითონ ვხედავ რო სისულელეა: ხშირად სრულიად უმიზეზოთ ვწუხვარ და ვიტანჯები.

ფრ. ფოკ. ამა კიდეც ეგ არის!.. ნუ კი გეწყინება რასაც მე გეტყვი. შენ უფრო დამშვიდდებოდი, რომ... ხომ იცი რაზ? როდესაც ძალიან შემაწუხებს ხოლმე რამე დარდი, კარგად ვიღოცავ ხოლმე სულითა და გულით, ყველაფერში გამოვუტყდები ჩვენ ზეციერ მამას... და მაშინ სრულიად მომეშვება ხოლმე გულზე! არა. არა! სწავლულებმა რაც უნდათ ის ილაპარაკონ, და ღმერთი მაინც არის, იგი არსებობს კეტხენ! იქ, ცაში არის მაწყალე მამა; მერწმუნე, რომ ეს ასეა. ცუდია თუ მამაკაცს არა სწამს ღმერთი, მაგრამ ურწმუნო დედაკაცი.... ნუ კი გეწყინება, კეტხენ... მაგრამ კმარა, კმარა... ამაზედ ნუდარ ვილაპარაკებთ. მე ბევრს ვლოცულობ, ყოველდღე ვევედრები ღმერთს! დარწმუნებული ვარ, რომ ჩემს მუდარას ყურადღებას აქცევს თქვენ ორივენი კარგები ხართ, და ღმერთი თქვენც ეშეშარიტ სარწმუნოებაზე დგგაყენებთ. (ჭკოტნის. ხარბად კითხულ) ოხ, რა ყბედად გადავიქეცი!..

ფრ. კეტ. ნეტა მალე მაინც მოვრჩე დედი, მეცხვინან რომ ყველაფერზე მარტო შენ ზრუნავ, ყველაფერს მარტო შენ აკეთებ.

ფრ. ფოკ. (კარებიდან) ამა ეგ რა სათქმელია. აქ, თქვენთან მე ვისვენებ. პატარა ხანს კიდევ მოიცადე, კარგათ გახდები და მაშინ კიდევ შენ მომეცალსახერები.

ფრ. კეტ. (უნდა სწოდ ოთახში კაკიდეს, ამ დროს კამოდის ბრაუნი ამ ოთახიდან, სადაც ბავშვი მოანთდეს. ბრაუნი ოცდა ექვსი წლისაა, ფერშერთადი და დასუსტებული, თვალები ჩაგვიფეხული აქვს. თმა ფშანდთ აქვს მოკეკლილი და ახლდ მოდურთ ირის ჩაგზეული. ძაღზე ეკეხენებული ტანსაცმელი აცვია. ბრაუნი დადგრეტმიდია, ითთქმის მუდამ უკმაყოფილდ და ამის კამო ტუჯ ეუნეკაზე.)

ბრაუნი ესეც ასე! (კარებიდან და ბორტსიკარიდან ბაბრის ამოიღებს) საქმე გათავებულია!

ფრ. კეტ. ბრაუნ, გამოცდამ თქვენთვისაც კარგად ჩაიარა.

ბრ. (ბაბრაზს ეწევა) უკეთესი კი იყო, რომ წაესულიყავ და მეხატნა. დიდი სიკრცხეილია, რომ მხატვარმა მაისთანა დარით არ ისარგებლოს.

ფრ. კეტ. არა უშავსრა, დაკარგულ დროს შემდეგ გადათთავებთ.

ბრ. ახ! ვერ ვართ მხიარულათ—ყველას რაღაც დაღვრემილება ეტყობა (მაგიდასთან ჯდება) მოგრამ, სწორე გითხრათ, ამისთანა ნათლობა რადმე ღირს.

ფრ. კეტ. თქვენ მიიქციეთ ყურადღება იოჰანესს?.

ბრ. (ტკბილ) საშინლად ღელავდა! მე ყოველ წამს უსიამოვნებას მოველოდდი—უცბად პასტორს ქადაგება არ გაეწყვეტინოს მეთქი! იმისთანა წამები იყო, რომ მართლა შემეშინდა: პასტორმა დღეს სწორედ ახირებული ქადაგება გამოაცხო...

ფრ. კეტ. ბატონო ბრაუნ! მართლა ცუდი იყო?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბრ. რას ბრძანებთ, ფრაუ კეტე, საშინელი! საზოგადოდ მე მაინც კმაყოფილი ვარ: როცა შემთხვევა მეკენება, დღევანდელ სუბრათს დავხატავ. არც ურიგო იქნება.

ფრ. კეტ. ბრაუნ მართლა ამბობთ?

ბრ. ეს სურათი უნდა გამოსცემდეს განსაკუთრებულ სურნელებას: თეთრი ღვინის, პიროტნის, ბუთრუთის და ანთებული წმინდა სანთლის სუნს... ისეთ შთაბეჭდილებას უნდა სტოვებდეს, რომ კაცს გიჭირავ სიყმაწვილე მოგონის (ბესტრის) ოთახი ან კმოდის ოფჭანს ფოკერტა, ოდან რეის წყლის, ფუტანის, ქერა, ინტელიგენტური და დაფუძვეკილი სახე აქვს. მოუსვენარი და ნერვებ აშლილია. სუფთაფოთ არის მორთული: ფრაკი აცვია, თეთრი გალსტუკი აქვს გაკეთებული, თეთრი ხელთათმანებით.

ოთამ. (ხელთათმანებს ახდის ოხვრით)

ბრაუნ. შენ ისევ მოჩალფოტდი?

ოთამ. ტყუილათა გგონია! მართლა, კეტხენ, სად ვისადილებთ?

ფრ. კეტ. (ეფუშნიანთ) მეგონი ვერანდაზე უკეთესი იქნება.

ოთამ. რათა? შენ უბრძანე, რომ იქ გაეყოენ სუფრა?

ფრ. კეტ. (ბეკრთობთ) არ მოგწონს? მე კი ვფიქრობ, რომ...

ოთამ. კეტ, ეთხოვ თამამად ილამპარაკო... მე ხომ არ შეგეკამ!.. სწორეთ აუტანელია..

ფრ. კეტ. (ძალდატანებულად კბენდულობთ) მე უბრძანე ბალში გაეშალათ

ოთამ. აი ასე! რასაკვირველია, ძალიან კარგათ გინებებია! ასე გონია კაცის მეშამელი ვიყო...

ბრაუნ. (ბაბალი ხმით) ჰო, კარგი ეგ-ყოფა

ოთამ. (ხიუჯარუდთ ეხეკეკ კეკეკს) კეტა მართალია, შენ ისე გიჭირავს თავი, თითქო მე ოთახში უდიერი მტარეალი ვიყო ოტტოს მეორის ბიძა, ან სხვა ვინმე ისეთი მგზავსი. გთხოვ მაგისთანეტს თავი დაანებო!

ფრ. კეტ. ოთამენს, შენ ხშირად უკმაყოფილოთა ხარ...

ოთამ. (ისევ კეტ ხარებთ) დიახ! ვარ მეორე რაო? დიდი უბედურება არ მომხდარა! შენ კიდევ კარგი პასუხი მომეცი, თავი დაიფარე! ჩემი ბრალი ხომ არ არის, რომ ასეთი ხასიათი მაქვს! შენ კიდევ ეცადე შენი დამოუკიდებლობა დაიცვა! დაუსრულებელ მოთმინებაზე საზიზღარი ალარაფერია...

ფრ. კეტ. ოთამენს, შენ ტყუილ-უბრალოდ გულს ნუ იშფოთებ! ან რა არის აქ სალაპარაკო, არ მესმის...

ოთამ. (ეწუჯეტენებს) ო.. ო.. სცდები, დიდათ სცდები. მე სრულიად აშფოთებული არა ვარ, პირიქით... საამწუხაროა ჩემთვის იმის გახსენება, რომ ელო ცუდ გუნებაზე უნდა გავხდე (ბრაუნი ტდადობს დაბარეკა გაეწუჯეტენს) კმარა, კმარა! თქვენ ყველამ უკეთ იცით. კმარა! სხვა რაზედმე ვილაპარაკოთ... ახ. ოჰ.. ოჰ!

ბრ. შენი ოხვრა გმინვით ქვეყანას თავს აბეზრებ.

ოთამ. (გულზე ხელს ატაკებს სასუფეველ ტანჯვა ვსაკებს) ო.. ხ!..

ბრ. რა დაგემართა?

ოთ. არაფერი, ძველი ამბავი, გულში ამჩხვლეტს,

ბრ. შენც ხურდა მიეცი.

ოთამ. ხუთრობის დრო არ არის. ო..!

ფრ. კეტ. ოჰ, ჰაბს, დამშვიდდი, ხო იცი ალაში არ არის.

ოთ. რასაკვირველია, მის შემდეგ რაც მე ორჯერ ჭმნდა ფილტვების ანთება.

ბრ. სათადარიგო ჯარის ძალიან ფიცერი ხარ.

ოთამ. ვითომ რაო?

ბრ. დამეველებული პოხონდრია. ნუ სულელობ ფეთი გეუბნები. შესხეპე რამე. მგონი შენ ქადგებ ჩაგეკრა გულში.

ოთამ. გულახდილათ რო გითხრა... ხომ იცი ჩემი შეხედულება ამ საკანზე . . .

. . . . . ფაკტი ისევ ფაკტათ რჩება, რომ ეს ცერემონია ბევრისათვის სალმრთოა.

ბრ. ვითომ რაო?

ოთამ. ნუ თუ ამ სადღესასწაულო შემოხვევის გულისათვის მაინც ან გამოიჩენ ცოტა-ოდენ კეთილშორწმუნოებას; ეხლახან...

ბრ. თავი დამანებე!

ოთამ. ყური დამიგდე... ნუ კი გწყინს, მე თუ... სხვა დროს უფრო დინჯად მოვისმენ შენს მსჯელობას, მაგრამ.. (კბენს ვერანდაზე, გამსასტეჟრ ვარჯიშობს ჰეკუთეს)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მუშას და სალდათს.

ამხანაგებო! თქვენს მოსისხლე მტერს
გულსა უკმირავს თქვენი ერთობა,
მაგრამ ჩაჰკიდეთ ხელი ერთმანეთს
და მოსპეთ ყველგან მტარვალთ ღმერთობა!

კმარა რაც სთესეს ხალხში საერთოდ
საზიზღროება, შური, ავობა
კმარა, რაც სტანჯეს შეუბრალებლად
შავ-ბნელ საკანში ახალ-თაობა!

დრო არის უკვე დამყარდეს ქვეყნად
თავისუფლება, ერთობა ძმობა,
და გაჰქრეს ყველგან სამარადისოდ
მონობა, დევნა, სიმართლის გმობა!

თუ თქვენ ერთმანერთს არ დაშორდებით,
მტარვალთ არ ძალუძსთ თქვენი დაპყრობა,
ეცადეთ მუდამ ძმურ კავშირისთვის,
ეცადეთ გქონდეთ მტკიცე თანხმობა!

თქვენ ხართ ამ ქვეყნის ბურჯ-საძირკველნი,
და თქვენ გეკუთვნისთ მის პატრონობა,
ხალხის მტერ ორგულთ არ მისცეთ ნება,
რომ განამტკიცონ კვლავ ბატონობა!

ევგენი დვალი.

განთიადი

მოახლოვდა განთიადი,
უნდა აღსდგეს ჩვენი ერი;
გაიფურჩქნოს საქართველო
და შეიქნეს ბედნიერი.

აჰა წითლად იღებება
მზის სხივებით შორს მიდამო;
მზე ამოდის, ახლოვდება
დრო ნეტარი და საამო.

ჩემი გულიც ზღვასებრ ღელავს
და ოცნებობს მხოლოდ მაზე,
რომ დიდებით აღმობრწყინდეს
მზე ჩვენს ბედკრულ ქვეყნის ცაზე...

ვ. ჩლაიძე

შრომის სამეფოში

(გაგრძელების. იხ. „თ, და. ც. № 23)

გიორგი ის იყო გარეთ გავიდა და მუშებმაც წუთით შეღავათი იგრძნეს, თავისუფლად ამოისუნთქეს და დადუმებულნი, ალაპარაკდენ.

— რა უღვთოა, ეგ ჩვენი უფროსი! სთქვა ერთმა რუსის ქალმა.

— გვაწვალებს! —გაეხმაურა ვიღაცა.

— წყნარათ ილაპარაკეთ! არ გაიგონოს!. დაუმატა მესამემ.

ქარხანაში წამით სიჩუმე ჩამოვარდა.

— სანამდი უნდა ვიშრომო, როდის დავისვენებ! ნელი ხმით ამბობს მართა, თან ამოიკვნესებს, - ჰე ჰე!

— სანამ შევსძლებთ უნდა ვიმუშაოთ უპასუხა მართას ოლიამ.

— ვიშ შვილო, თუ კი ავიტანე კარგია მარა მოვხუცდი, მოვტყდი, გული აღარ მივარგა, წელი მტკივა, მუხლები მიკანკალებს, ქირას სამოთხოვროს ვღებულობთ, ვშრომობთ და მაინც სიმშილით ვტარებთ'. ეხ შვილო, რა დროს ჩემი მუშაობაა, სამარეში ფეხი მიდგას' -დალონებულმა უთხრა მართამ ოლიას, თან ცრემლები მოერია და ოფლიანი სახე ჩამოესვრა.

მოხუცი მართა ხუთი წელი იყო, რაც ქარხანაში მუშაობდა დღიურ ქირაზე და დღეში თოთხმეტ შაურს იღებდა. წინეთ როცა შვილები ყავდა, თვით ბინაზე მუშაობდა. მაგრამ ერთი შვილი ჯარში გაიწვიეს სამხედრო ბეგარის მოსახდელათ, მეორე რომელიც ღებოში მუშაობდა, ენისეს გუბერნიაში გადასახლეს. უპატრონოთ დარჩენილი მართა იძულებული შეიქნა ქარხანაში შესულიყო მუშად.

განყოფილებაში კვლავ ლაპარაკი დაიწყეს, მაგრამ გიორგის ფეხის ხმაც მოისმა.

— წყნარათ, სსუთ! -დაიძახეს.

— მოდის! დაუმატა ვიღაცამ და განყოფილებაში სამარისებური სიჩუმე ჩამოვარდა.

შუადღე მოახლოვდა. განაპირა ფაბრიკ ქარხნებში საყვირების ხმა გაისმა. მუშებიც ახმაურდენ. მათ მოღრუბლულ სახეს სიხარულის ღიმილმა გაურბინათ. კარებთან მუ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შებს ჩხრეკენ. ეს ასეა ყოველ გავლის დროს.

რამოდენიმე წუთის შემდეგ . საყვირების ხმა შეწყდა. ქარხანაში სიჩუმე ჩამოვარდა.

ივლისის საღამოა. მხურვალე მზემ უკანასკნელათ გადახედა ქალაქს და დასავლეთისაკენ ჩაესვენა. დღისით მდუმარებით მოცულ ქალაქის ქუჩებს და ბაღებს ახმაურება დაეტყო... ფაბრიკ-ქარხნებშიც საყვირების ხმა გაისმა და დაღლილი მუშები თავ-თავიანთ ბინებისკენ გაეშურენ.

— ძალიან დავიღალე შვილო! -ეუბნებოდა მართა ოლიას, როცა ისინი ერთ ქუჩაში მიდიოდენ ძლიერ დაქანცული.

— მეც ძლიერ მოვიქანცე მართა: აძლევდა პასუხს ოლია.

— იცი ეხლა რა კარგია ზღვის პირად გასეირნება, სუფთა და გრილ ჰაერზე მოსულიერება!..

— ვიცი... ვიცი კარგია, მარა ძილი უკეთესია. მშია, პური ვჭამოთ და დავიძინოთ.

— ასე ჯობია, მაგრამ ერთი ჩავიაროთ ბაღის გვერდით, ზღვის ნიავიც მოგვიხებს და შემდეგ პური წავიღოთ და წავიდეთ ბინაზე.

— როგორც გინდა.

იმათ ზღვისაკენ გაიარეს.

დაბნელდა. მზის სხივები უკვე წაიშალა დედა მიწიდან. ცის გუმბათი ვარსკლავებით შეიმოსა.. ქალაქის დიდრონი ქუჩები ელექტრონმა გაანათა, მხოლოდ განაპირა უბნებში ჩვეულებრივი სიბნელე იდგა.

— აი შვილო, ბედნიერი ხალხი, რომელსაც არაფერი აწუხებს, უთხრა მართამ ოლიას, როცა იმათ ბაღის გვერდით ქუჩაში ჩაიარეს და ბაღში მოსეირნე ხალხს გადახედეს.

ან კი რა უჭირს იმათ ცხოვრება არ აწუხებთ და მუდმივ ასე ცხოვრებენ.

—-ასე შვილო, ამათი ცხოვრება ასე მოწყობილა, ჩვენი კი ასე-მუდმივ თრევაში

ისინი ნელი ნაბიჯით მიდიოდენ, ძველ კაბებში სახე-შემკრთალნი და ათვალიერებდენ ბაღში მოსეირნე ხალხს, რომელნიც შექცეოდენ სხვა და სხვა ცივ სასმელებს.

—წავიდეთ შვილო, დავიძინოთ უკეთესია, აქ ჩვენი საქმე არ არის...

—ძაივდეთ. ან კი რა ხელს მოგვცემს ამ ბედნიერ ხალხს, რომ უყუროთ. ამათ სხვა ხომ არაფერი აწუხებთ?.

— რა უნდა აწუხებდეთ!

— იმათ ბინისაკენ გასწიეს, ბაღს მოწყენილად გადახედეს და ვიწრო ქუჩაში შევიდენ. ის იყო კიდეც რამოდენიმე მანძილით მოშორდენ ბაღს, რომ მათ გზაში სამი ახალგაზდა შეხვდა, რომელნიც ბაღისაკენ მიდიოდენ. ახალგაზდებში ერთი საშუალო სასწავლებელის ფორმაში იყო გამოწყობილი ორი კი ევროპიულად. როცა ახალგაზდებმა მართა და ოლია დაინახეს, გადაკრული ლაპარაკი დაიწყეს:

— ალბათ ის ქალები ეძებენ? დაეკითხა მოსწავლე ახალგაზდა ამხანაგებს.

— ექვს-ექვსი შაური ეყოფათ და კიდეც წავიყვანოთ.

— დაუმატა მესამემ.

მართას და ოლიას არც კი გაუგონიათ მგზავრთა საუბარი ისე ჩაუარეს გვერდით და ჩქარი ნაბიჯით გაეშთრენ, რომ მოულოდნელათ დაეწიათ უცნობი;

— საით მიდიხართ ბარიშნებო? - დაეკითხა ერთი. ამ მოულოდნელ კითხვაზე მართა და ოლია შეკრთენ და ვერ მიხვდენ რისთვის ეკითხებოდენ.

— საით ბარიშნებო?—განუმეორა შეკითხვა მეორე ახალგაზდამ.

მართა გამოცდილი ქალი იყო, საჩქაროთ გამოირკვა და ხმა მაღლა ჰკითხა მათ:

— რაზე კითხულობთ?

—- ისე მხოლოდ, აბნეულად უპასუხეს.

— ბრმა ხომ არა ხართ? განა ვერ მხედავთ მოხუც დედაკაცს?

— ეს არფერია. გკითხეთ მხოლოდ საით მიდიხართ.

— ბინაზედ.

— ხომ არ შეიძლება ჩვენთან გაისეირნოთ? -შეეკითხა მოსწავლე.

— ფულს მოგართმევთ. დაუმატა მეორემ.

— დროს გავატარებთ, თქვენთვისაც კარგია. მიაყოლა მესამემ.

— უზდელები... ანგარიში დაგბნევიათ!.. ხმამაღლა უთხრა მართამ, ოლია კი შემკრთალი შეყურებდა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

— წაიიღეთ! სანქაროთ უთხრა მარომ ოლიას და იმითვეს არც შეუხედნიათ ის, გასწიეს.

ახალგაზდები ჩაფიქრდნენ.

— მანიოვრას აკეთებენ. ცოტა სიჩუმის შემდეგ სთქვა ერთმა.

— ვერ წაგვივ ხელიდგან. დაუმატა მეორემ. ახლგაზდები დაეფიქვნენ.

ის იყო მართს და ოლიას რამოდენიმე მანძილი გაეცლოთ, რომ მათ უცნობნი დაეწიენენ და ერთმა მათგანმა ოლიას მკლავზე ხელი წაატანა. შეშინებულმა ოლიამ შეუკივრა.

— ოხ თქვე ავაზაკებო! ყვირილით შესძახა მართამ. ახალგაზდამ ოლიის ხელი მაშინვე გაუშვა და სამივენი შეკრთენ. ყრუ ქუჩაზე ამოვ დროს ლაპარაკი და ფეხის ხმა მოისმა. ახალგაზდები სანქაროთ წაიღენ, მხოლოდ დაფიქრებულნი მართა და ოლია ბინისაკენ გაეშურენ.

ვიწრო პატარა ოთახში, რომელიც მთელი დღე დაკეტილი იყო, მეტათ მყარალი სუნი იდგა. მართამ მისცლისთანავე ოთახის კარები გააღო, ლამპის აუკიდა და პურის ქამას შეუდგენ.

— ოხ რა უზდელი ხალხი გადაგვეყარა! გაგულისებული ამბობს მართა.

— უსინდისოები! ალ მათ ქუჩის ქალები ვეგონეთ—დაუმატა ოლიამ.

— ასეა, შვილო, ქალაქი, ასეთი ხალხი ასხია; ზოგი სეირობს, ზოგი იცინის, ზოგი ავკაცობს, ზოგი შრომობს და ტირის, ხომ დაინახე ამ დადლილებს, როგორ დაგვედევნენ!

გაიარა წუთებმა, ოთახში ლაპარაკი ალარ ისმოდა და არც სანთელი ანთებდა. მათ მუთაქებზე თავიმისდეს გაეწყრიელათ ოლიას ეძინენა, თან ფიქრობს: ვინ იყვენ ის ახალგაზდები? რა უნდოდა ჩვენგან? ნუ თუ ქუჩის ქალები ვეგონეთ? ან კი რა გვინდოდა ბაღისკენ?

მის სხეულს მოდუნება დაეტყო. სანახევროდ სძინავს და ელანდება სხვა და სხვა მოგონებები; აგონდება სტეფანე, ცეცი, სოფელი, ობლობა... ღრმა მოგონებით მოცულს ჩაეძინა...

ზაფხულის პატარა ღამემ გაიარა, გათენდა. დადუმებულ მუშათა უბანში ფაბრიკის ქარხნებდან საყვირების ხმა გაისმა. ძილ დაუსრულებელი ოლიამ თყლები ზანტათ გაახილა და მწარეთ ამოიკვნესა:

— დღეთო!...

ა. ეუფისპირელი.

(გაგრძელება იქნება)

სასალსო თეატრის ისტორია.

ვერის სახალსო თეატრი.

1903 წ. ვერის ქორფელ სცენის მოყვარეთაგან შესდგა ჯგუფი წარმოდგენების სამაროთაოდ.

ამ ჯგუფში შედიოდნენ ბ-ნი: გარსეკანაშვილი, ს. ფოდაძე გ. თორდასოფი, ხუციშვილი, გ. მკერეალიძე, რ. ფაფუდეშვილი, ვ. მასპოძე, შ. სოფაროვი, ქორფეშვილი და დ. მასსოფაძე. მიმართეს ქ-ნს ჩ.ჩიბაბიას, რომელსაც ძალიან კეკუსრდა და თანაგრძნობაც გამოუცხადა. მაშინთვე შეუდგა სპექტაკლ, დანიშნა კრება, მოიწვია ქ-ნი ბაკუნაკა, მასპოძისა, კალანდაძისა, კანდელაკისა და სხ. თავგადმარედ ამოიჩეკულ იქნა ქ-ნი ანეკა ჩაბაბია. შეუდგენ შენობის ძებნას, მაგრამ შესაფერი ვერსად გამოანახეს. მიუხედავად ამისა, რომ რეპეტიციებიც ჭქონდათ, ხელოვნდ დიდმოდენ ან ვერაფერი კეკეთდა.

1906 წ. სალხის გამართობელმა სიზარკალებამ, რომელნიც სულ რეპეტი შედიოდენ, იქორეაფს ვერაზედ ოდგან ქუჩ. № 44 კბანიანის სახლის ქვეშ სარეფელი, რომელიც შესდგებოდა ხუთი ოთახისგან. კანაგრ-გამოანერეს და კაკეთეს სცენა, რომელიც ატეკდა 150 კაცს. დაიწყო რეპეტიი წარმოდგენები. ამის ეურადღებაზ მიაქცევს რამდენიმე ახალგაზდა სცენის მოყვარეებმა და კამერეაფ მინერალი წარმოდგენა 1997 წ. 30 თებერვალს. წარმოადგინეს „ნაკეფის მეგობარი“. სცენის მოყვარეთა რიგიდან შედიოდენ ქ-ნი ანკარა და ბერიძისა. ეკეთაგან: ძმები ანეშიძენი, ფატერეფელი, ფ. ხანდოდი, სინკა, ბეკელ და ეგნატაშვილი სულეთიერად, რომელმაც მაღეკ თვალ დანება.

რაკი ანეკ ამაო ეკრ ნაკლებ გამოდგადეკა ჭქონდა, თეატრალურ სკქმეში, ამისათვის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დანაშაულ კრება, მოიწვიოს ეკარსკენ მცხოვრები მეწყვმე ეოს. კინსეკანსმეიდი, რომელიც უფრო კეთილდღეი ეოო ამ საკმეში. კიკო ოორდანოვი არწეულ ეემნა რეეისორად და წარმოდგენები დაიწო სისტემატიურო ეოოეულ შაბთს. ამს. მოემატ დანსმიეე. რაკი შეტეეს, რომ ხალხი დიდი სუფოდაა სასხალო თეატრისაო, უნდოდაო უფრო რიეიანო მოეწეოო საკმე. ამ მიზნის მისაღწეეოო მოიწვიეს ინტელიგენტიან ბარიფეეთო, მაკრამ ეუოადგენენ არაეინ მიეეეეა.

წარმოდგენების ფასი 25 კ—5 კ. ეოო ხალხიე ეოდან ბეერი ესწრობოდა. მესაეე წარმოდგენაზე მოწეეეულ იქმნა ს. იეანიაერეეესოანთ. ნინა საფარიეის და ნიკო კოტერიძის მონაწილეობით დასიდა „ეიმბინრედი“. რაკანაც სტენის მოეკარენი და ასზოკადოეანე შეეეეეენენ არტისტებს, ამიტომ ტდილობდნენ უფრო ხმირად მიეპარნოო არტისტებისეოეის. რეეისოროო მოწეეეულო ეოო კიდეე ს. ამეალეეეი, მუტარაძე, და სეიმონიძე. ხმირაო ეხმარებოდა ქონეკრექტორეეი და კინსეკანეეული კიბეინა-ცეკარდეა, ა სტენის მოეკარეოთაკან კოლრეი ფეესეეული. 1909 წ 16 დეკემბერს კარდასდეო იქმნა კინსეკანეეულ ნატო კიბეინაის 30 წ. მოდაწეეობის თეიეეე.

რეკლამ ხალხო დაწეეეული საკმე, ძრიელ დიდი ეხმაო ესწრეეეოდა, რომელსაც დიდის სიამაკენეეთო ესრულდა კიკო ოორდანოვი.

ერთი წლის შეედეკ ოორდანოვმა თავი დანეეა შინეეენი საკმეკეეის კამა და სტენის მოკეკრეკეეეს რეეეისორად მოიწვიეე ეეკრეო საფარიეი, შერე კოლრეი დეეეეეეა.

დიდკეკ სუფ 20 წარმოდგენა, შეეესწეეს ხაკეეეეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნებისოვის ან მსახიობის უნდა აუდა ან რომელიმე სპექტაკლ მეშვედი სახლგაკეთების უნდა კეთებრა. სხვ ეფო თუ ასე, სეროიზულად მანინ სწ-ადეგდენ სიქმეს ხელს და ასეთი ანსაბდეთ ადგენბოდ ბეეს ბი, რომელნდაც ამის ხელს უწყობდ თეფლეის სნეს და ლეკოლებეები.

ეხლა დაბეგრა რეეიდიეეთის კანმოთვალსუფდეგ. ნიაეშა და თეატრიც კანთაეუფდეგ მოდიცეის ზეკამზეკეკეფბისაკენ. ეს თეატრის კანთაეეს ეუფდეგ სპეშესნოდ ბეერმა სულ სხვანაირად კეიკეი და ვინ არ კინდაო რომ ეხლა ეწარმოდგენეს არა მართალეს, ვინ არ კინდაო რომ ეხლა სცენაზე არ კამოდიოდეს, სწორედ რომ თეალუფდეგ თამშობენ, არც რიდის ტიდეს, არც ერომი და ტანსამოსი, ბეეკეების არჩეკენეში ხომ არაფერთ ხეკმეძდეკნენდობენ, ისტორიული იქნებს თუ თანამეფდოეეე, დრამა თუ კომედია, არაფერს დაკიდეკენ ოდინდ-კი ითამშობ...

რასაკვირველია ასე ბეეკეების დადგმით გამოსახეკება ეკენი ეარსულის შეკრეფეფდ და ავტორთა უპატეკეკემდობა. სკეობია, ბეეკრთა სკეობაა, ასეთი ეარმოდგენენი სულ არ იმპროვიზდეკენ. მხოდდ ეკენ ერთი რამ კეკანტერე ეკენ, ნუ თუ თეატრის თავისუფლება ნაბიჯს მის თავისუფლად ეკენდეს და თუ ასეკ, ნუ თუ ბეეკეების ეკაეების სახდგარი არ უნდა ეონდეკ.

დავიწყებული.

შორაპანის სადგურის პატარა თეატრს ხანგრძლივი სიჩუმის შემდეგ, ამ ბოლოს დროს გამოცოცხლება დაეტყო. შესდგა ადგილობრივ ახალგაზდების სცენის მოყვარეთა ჯგუფი, რომელმაც განიზრახა შეძლების დაგვარად მართოს ამ ზაფხულს სისტემატიურად წარმოდგენები.

ჯგუფის წინასწარ და ნაყოფიერს მუშაობას ჯერჯერობით ხელს უშლის კარგი ხელმძღვანელი რეჟისორის უყოლობა და თუ ეს ნაკლი აცილებულ იქნა, რისათვისაც უკვე ზომებია მიღებული, მერე ჩვენი თეატრის საქმე უფრო კარგად წავა. ჯგუფს ჯერ-ჯერობით ხელმძღვანელობს ახალგაზდა სტ. ა. კვეპაძე. ერთი წარმოდგენა ზემო აღნიშნულმა ჯგუფმა კვეპაძის გამგებობით უკვე დაიდგა 14 ამ თვეს. ითამაშეს ქართულად: „ტიმოთეს ლეღეი“ ვოდ. ერთ მოქმედ ი. გრიშაშვილისა და „კაკო ყაჩაღი“, პოემა ქვეკვეთისა, რუსულად:

Голодный донжуамъ კონჩიჩისა და **Паутина** დრამტიული ეტიუეი ერთ მოქმედ. ეთ რუტკოვსკის. მონაწილეობას ღებულობდენ ქართულში: ა. კვეპაძე, აკაკი და კოწია კამუშაძები, პ. კვინიკაძე. და რუსულში: კრეჟინკოვსკი, ო. სპარაძის ასული და ნ. შეკლოვი.

„ტიმოთეს ლეღეში“ ა. კვეპაძე (სიმონ რატიანი) მოისუსტებდა. ამის მიზეზი როლის უცოდინარობა და უფრო კი ქართულ ენაში კოქლობა იყო, რაიც როგორც საშვალო სწავლა მიღებულს არ ეპატეკება.

კვინიკაძეს (ტიმოთე) როგორც გამოცდილს სცენის მოყვარეს მეტი მოეთხოვებოდა.

„კაკო ყაჩაღში, ა. და კ. კამუშაძებს' როგორც სცენაზე პირველად გამოსულთა არა უშავდათა. მათ თავიანთნი დაკვირკებული და გამეფული თამაშით შეკვეფიგრად დაასურათეს ტყეფ გავარდნილნი ყაჩაღნი,.

რუსულში კრეჟინკოვსკიმ და ო. სამხარაძის ასულმა თავიანთი მოხდენილი და ბეენებრივი თამაშით ბეკრი აკინეს საზოგადოება.

თეატრი სავსე იყო ხალხით. წმიდა ბემოსავალი ხარჯს გარდა დარჩა 85 მანეთი და 10 შაური, რომელიც გადაეცა ადგილობრივ კომიტეტს. შემდგში სასურველია და უფრო მიზან შეწონილი იქნება შემოსავალი გადაიდოს ხოლმე სცენისათვის რაიმე ნივთების და ავეჯეეულობის შესაძენად, რადგანაც ამ მხრით ჩვენი სცენა ძალიან ღარიბია.—

პლატონ რაჭველი.—

რედაქციისგან

ამ ნომერიდან ეურნალში ბეეკეები ცალკე ნუმერაციით ბეეეკდება, ასე რომ მსურველს ბიდლის შეეედანა ამოიდოს და ცალკე წიგნად შეკრა.

რედაქტორ-გამომც. იოსეფ იმედაშვილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი კლუბი

1 კვირის პრუ-
აპრილის 23 30

შირა—რუსული წარმოდგენა. ბილეთები 50-30 კ.
ოკოშაბათი—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50
ხუთშაბათი—საოჯახო საღამო
ოთხშაბ.—სინემატოგრაფი. სიმებ. ორკ.
ხუთშაბ.—ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კ.
პარასკ.—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ.
ბ.—საოჯახო საღამო

სასახლის ქუჩა
თავად ა.ზ.ნ. სასლი

ერთად ერთ რესტორან „კაფე პარიზს“ საზაფხულოდ აქვს ბაღი, სადაც სუფთა ჰაერზე შეიძლება **საუზმის, სადილის** და **ვახშმის** მირთმევა, არის ცალკე ფანჯრატერები და კაბინეტები. **სანოვაგე საუკეთესო ღირსებისაა**

პატივისცემით სილ. ბიგიბერია

ხარფუხის საზაფ. კლუბი

ოკოშაბათი—სინემატოგ. სიმებ. ორკ.

სამშაბათი—სინემატოგრაფი: სიმებ. ორკეს.
ოთხშაბათი—ქართული წარმოდგენა,
ხუთშაბათი—ოპერეტა რუსულ ენაზე.
პარასკევი—საოჯახო საღამო
შაბათი—რუსული წარმოდგენა
კვირა—სიმებიანი ორკესტრი

შესახვლელი ფასი: ქალები და სტუდენტები – 25 კ. მამაკაცები 50 კ.
დასაწყისი: წარმოდგენა—კონცერტების —სინემატოგრაფ—საღ. 8 ნახ. ს.

ქარხანები
ბაბ. ბ. ბ.